



Sygn. akt II UK 12/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Andrzej Wasilewski (sprawozdawca)

Protokolant Halina Kurek

w sprawie z wniosku A.W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie wysokości emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 kwietnia 2005 r.,

kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 28 października 2004 r., sygn. akt III AUa .../04,

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 18 grudnia 2003 r. (XIV U .../03) i oddala odwołanie wnioskodawczyni.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z dnia 28 października 2004 r. (III AUa .../04) oddalił apelację strony pozwanej – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 grudnia 2003 r. (.../03), mocą którego – w wyniku odwołania ubezpieczonej – A.W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. z dnia 15 lipca 2002 r., odmawiającej jej wyliczenia wysokości emerytury dla celów ustalenia świadczenia przedemerytalnego – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał stronę pozwaną do wyliczenia emerytury ubezpieczonej dla celów ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny w W. stwierdził, że znany mu jest pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2003 r. (III UZP 1/03 – OSNAPiUS z 2003 r. nr 13 poz. 317), zgodnie z którym organ rentowy uprawniony jest do odmowy ustalenia wysokości emerytury w celu ustalenia świadczenia przedemerytalnego w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie posiada wymaganego do uzyskania prawa do emerytury okresu zatrudnienia, lecz tego poglądu prawnego nie podziela. Natomiast Sąd Apelacyjny w W. w pełni podzielił odmienny pogląd prawny wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W., iż odmawiając ustalenia na wniosek Powiatowego Urzędu Pracy w P. (art. 37k ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu – jednolity tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56 ze zm. – powoływanej nadal jako: ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu) dla ubezpieczonej wysokości emerytury w celu określenia wysokości należnego jej świadczenia przedemerytalnego z tego powodu, że ubezpieczona nie legitymuje się wymaganym okresem do przyznania tego świadczenia, organ rentowy faktycznie przesądził o prawie ubezpieczonej do świadczenia przedemerytalnego, co nie leżało w zakresie jego ustawowych kompetencji. Sąd Apelacyjny stwierdził równocześnie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że organ rentowy ustalając wysokość emerytury na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm. – powoływanej nadal jako: ustawa o emeryturach i rentach z FUS) „uwzględnia udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe, jeżeli są one

wystarczające do przyznania prawa emerytury (a nie świadczenia przedemerytalnego), a wątpliwości co do możliwości uznania wykazanych okresów jako składkowe lub nieskładkowe wyraża w wysokości wyliczenia emerytury bez ich uwzględniania i swoje stanowisko uzasadnia. Od takiej decyzji ubezpieczonemu przysługuje odwołanie do sądu.”

W kasacji od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 28 października 2004 r. pełnomocnik organu rentowego zarzucił naruszenie art. 37k ust. 1 ust. 3 i ust. 4 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu – „poprzez uznanie, iż organ rentowy ma obowiązek wydania decyzji ustalającej wysokość emerytury na każdy wniosek złożony przez powiatowy urząd pracy, nawet bez spełnienia przez ubezpieczonego przesłanek skutkujących przyznaniem świadczenia przedemerytalnego, i nakazanie organowi rentowemu wyliczenia wysokości emerytury A.W. pomimo, iż nie spełniała podstawowego warunku do przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego – w postaci posiadania wymaganego okresu zatrudnienia.”, bowiem w dacie złożenia tego wniosku – stosownie do ustaleń organu rentowego – ubezpieczona legitymowała się stażem pracy wynoszącym 27 lat 1 miesiąc i 27 dni, zamiast wymaganego 35-letniego okresu zatrudnienia uprawniającego do emerytury (art. 37k ust. 1 pkt 3 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu). W uzasadnieniu kasacji pełnomocnik organu rentowego wyraził przy tym opinię, że rozstrzygnięcie prawne przyjęte w zaskarżonym wyroku Sądu Apelacyjnego w W. jest niezgodne z dotyczącym interpretacji i stosowania art. 37k ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu poglądem prawnym wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2003 r. (III UZP 1/03 – OSNAPiUS z 2003 r. nr 13 poz. 317), a następnie także w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2003 r. (III UZP 6/03), a przy tym: „wyliczanie wysokości emerytury na każde żądanie starosty powodowałoby niejednokrotnie zaliczanie przez pracowników urzędu powiatowego do okresów uprawniających do emerytury – okresów, które z mocy obowiązujących przepisów nie mogą być do nich zaliczane. Ewentualne przyjęcie, iż wnioskodawca posiada okres 35-letni uprawniający do świadczenia emerytalnego, byłoby w oczywistej sprzeczności z późniejszym przyznaniem prawa do emerytury. Zgodnie z art. 21 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru

emerytury dla osoby, która wcześniej pobierała świadczenie przedemerytalne na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, stanowi podstawa wymiaru przyjęta do ustalenia świadczenia przedemerytalnego – w wysokości uwzględniającej wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do świadczenia przedemerytalnego albo podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15. Jednocześnie art. 100 ust. 1 tejże ustawy stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich wymaganych do jego nabycia warunków, a wniosek osoby uprawnionej i wydana następnie decyzja organu rentowego ustalająca prawo do świadczeń i ich pobierania stanowi jedynie realizację prawa do świadczeń.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (a uprzednio także z art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin – Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), prawo do świadczeń określonych w tej ustawie, w tym również prawo do emerytury „powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa”. Z kolei, art. 37k ust. 1 pkt 3 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu stanowi, iż świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie spełniającej określone w ustawie warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawo do zasiłku, jeżeli między innymi „do dnia rozwiązania stosunku pracy, z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn”, przy czym wysokość świadczenia przedemerytalnego ustalana jest w stosunku procentowym do kwoty emerytury określonej przez organ rentowy w decyzji ustalającej wysokość emerytury w celu ustalenia świadczenia emerytalnego, który wydaje tę decyzję na wniosek powiatowego urzędu pracy, stosując w tym postępowaniu odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w sprawie świadczeń emerytalnych (art. 37k ust. 2 – ust. 4 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu). Na tej podstawie, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 marca 2003 r. (III UZP 1/03 – OSNIPUSiSP z 2003 r., nr 13 poz. 317) stwierdził, że: „Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do odmowy ustalenia

wysokości emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie spełnia warunków posiadania wymaganego okresu zatrudnienia, od którego zależy jej prawo do emerytury”.

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że wnioskodawczyni nie spełniła ustawowo określonego warunku niezbędnego w celu uzyskania świadczenia przedemerytalnego, bowiem legitymowała się stażem pracy uprawniającym do emerytury wynoszącym 27 lat 1 miesiąc i 27 dni, a więc nie posiadała wymaganego ustawą 35-letniego okresu zatrudnienia uprawniającego do emerytury. W tej sytuacji, oczywiście zasadny okazał się podniesiony w kasacji zarzut, że zaskarżony wyrok wydany został z naruszenie art. 37k ust. 1 pkt 3 ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Teza:

por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2003 r., III UZP 1/03
(OSNIPUSiSP z 2003 r. nr 13 poz. 317)